

Op jacht in het kustveenmoeras: een neolithische pijlpunt langs de Zagersweg in Koolkerke - Al tien jaar zet Raakvlak (Inter gemeentelijke Dienst Archeologie Brugge & Ommeland) in op systematisch archeologisch onderzoek in de oostelijke kustpolders. Dit heeft geleid tot de ontdekking van de oudste sites in dit landschap en een bevestiging dat de streek bewoond is in het paleolithicum (vanaf het ontstaan van de mens tot 10.000 v.Chr.) en het mesolithicum (van 10.000 tot 4.500 v. Chr.).¹ Recent archeologisch onderzoek in Koolkerke voegt een nieuwe bladzijde toe aan de geschiedenis van de kustpolders en vult zo een missing link in de geschiedenis: het neolithicum (van 4.500 tot 2.000 v.Chr.).

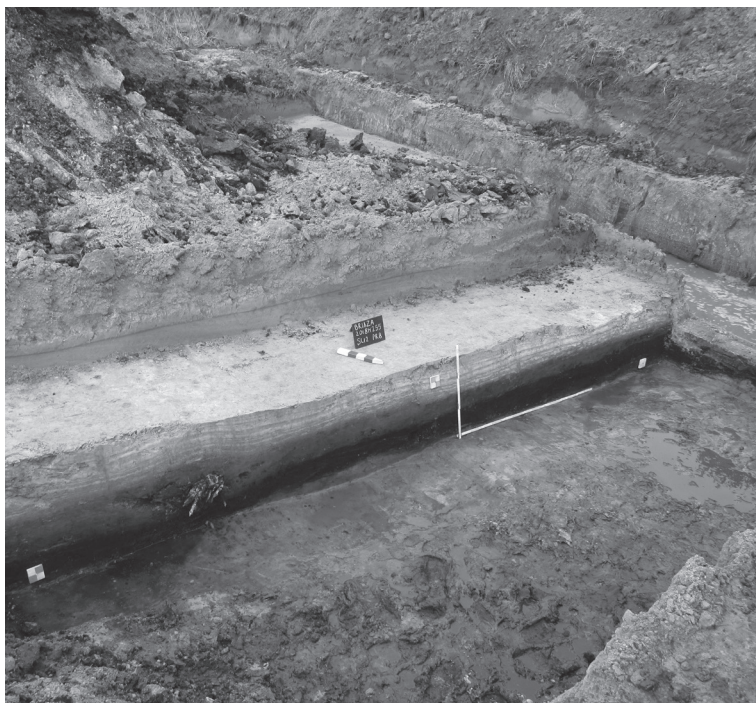
Op een terrein langs de Zagersweg in Koolkerke, net ten noorden van Brugge, plant de sociale huisvestingsmaatschappij Vivendo een nieuwe verkaveling. Om de mogelijke verstoring van het bodemarchief in kaart te brengen voerde Raakvlak tussen 2016 en 2018 een archeologisch proefonderzoek uit.

De gehanteerde strategie is gebaseerd op de methode ontwikkeld tijdens de opvolging van enkele grootschalige lijntrajecten, zoals de A11 en de Elia hoogspanningsverbinding. Op basis van de verzamelde kennis is een veldstrategie uitgewerkt specifiek voor de kustpolders. Deze strategie bestaat uit verschillende opeenvolgende onderzoeksfasen. Welke onderzoeksfasen precies van toepassing zijn, hangt af van de sedimentologische en bodemkundige samenstelling van de ondergrond, de historische en prehistorische invloed op het landschap, de geomorfologie en de hydrologie.

Na het bureauonderzoek zijn op het terrein manuele boringen geplaatst. De boringen wijzen op een microvariatie van de bodem ter hoogte van het projectgebied: het pleistocene zandoppervlak is plaatselijk bewaard en op andere plaatsen geërodeerd door een geul. Deze variatie van de bodem weerspiegelt zich in een variatie aan archeologisch potentieel van de prehistorie tot de middeleeuwen en vroegmoderne periode.

De proefsleuven zijn aangepast aan de begraven bodems. Waar de top van het pleistoceen zand aanwezig is, opteren de archeologen voor een proefsleuvenonderzoek op twee niveaus: één dubbele sleuf onder de ploeglaag,

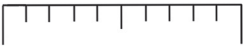
1 Dieter Verwerft, Jari Hinsch Mikkelsen, Bieke Hillewaert, Griet Lambrecht, Frederik Roelens, Jan Huyghe & Stefan Decraemer, 'Steen tijd onder de polderklei: Archeologisch onderzoek van prehistorische resten in de oostelijke kustvlakte', *De Grote Rede (VLIZ)*, 2016, p. 15-23.

Figuur 1: Zicht op de bewaarde bodemsequentie op de plaats waar de pijlpunt is gevonden (foto Raakvlak)

bovenop de mariene sedimenten en daarin één sleuf tot op de top van het pleistocene zand. Als er veen aanwezig is wordt eerst een vlak aangelegd op het veen en geregistreerd, alvorens een vlak aan te leggen op het pleistoceen zand.

Dit levert een uniek beeld op van het uitstekend bewaard veenpakket (fig.1). Over een afstand van 150 m is een 25 tot 30 cm dik pakket veen bewaard. Doordat dit terrein ver van de zee ligt heeft de mariene invloed aanvankelijk een lage energetische waarde. Daardoor is de top van het veen afgedekt met een laag zware klei en bijgevolg goed bewaard. Een goede bewaring van de top van het veen betekent ook een hoge kans op bewaring van archeologische voorwerpen *in situ*. Deze hoge verwachting wordt meer dan waargemaakt: op de overgang tussen het veen en de mariene klei vond het team een pijlpunt in silex (fig. 2). Typologisch dateert

Figuur 2: De laatneolithische pijlpunt in silex. De schaal aanduiding is in mm (foto Raakvlak)

de pijlpunt uit het laat-neolithicum, in overeenstemming met de stratigrafische ligging.

Dit amper drie cm grote artefact betekent een grote stap vooruit in het archeologisch onderzoek in de oostelijke kustpolders. Voor het eerst is onomstotelijk bewezen dat de kustveenmoerassen ook in het neolithicum geëxploiteerd worden én dat dit sporen heeft nagelaten in de bodem. Vervolgonderzoek van deze en andere sites zal onze kennis van de kustpolders en het neolithicum een enorme boost geven.

Dieter Verwerft, Jari Hinsch Mikkelsen en Frederik Roelens